

HRVATSKA HUMANISTIČKA KONFERENCIJA

14. i 15. LISTOPADA 2016.

EUROPE HOUSE, ZAGREB, HRVATSKA

ATEISTIČKA SLOBODA • HUMANISTIČKA SAVJEST • FEMINISTIČKA HRABROST

PRVA HRVATSKA HUMANISTIČKA KONFERENCIJA

SADRŽAJ

UVOD

PRVA HRVATSKA HUMANISTIČKA KONFERENCIJA	1
---	---

RASPORED

PETAK, 14. LISTOPADA	3
SUBOTA 15. LISTOPADA	4

PREDAVAČI/CE

HUMANIZAM I TRADICIJA ETIKE	5
-----------------------------------	---

OPIREMO SE, STOGA POSTOJIMO	6
-----------------------------------	---

FEMINISTIČKI PRISTUP SEKULARNOSTI I HUMANIZMU	8
---	---

SVOGA TIJELA GOSPODARICA	10
--------------------------------	----

PONEKAD JE DOVOLJNO SAMO MALO HRABROSTI... ..	11
---	----

Prva humanistička konferencija u Hrvatskoj otvorena je za sve zainteresirane osobe i ima za cilj podići razinu znanja o vrijednostima humanističke misli, demokratskih i sekularnih načela, ljudskih prava, feminističke solidarnosti, građanske odgovornosti i hrabrosti.

Društva u zemljama bivše Jugoslavije, u tranzicijskom procesu prelaska iz totalitarnog u demokratski sustav, zanemarila su humanističke vrijednosti u korist idejno marketinških vrijednosti kolektiva, uskogrudnog nacionalizma, klerikalnog dogmatizma te podređivanja ukupnog državnog i ekonomskog sustava interesu šačice povlaštenih ljudi i onih koji im politički služe. Dozvoljavaju se i potiču negativna povijesna naslijeđa, sustavna korupcija, rasizam, etnocentrizam i (hetero)seksizam. Isključuju se Drugi i Drukčiji. Svakodnevno smo, u javnom prostoru, izloženi religioznoj nasrtljivosti. Od religioznog diskursa u kojem su: vjera, duhovnost, istina, prave vrijednosti, životni smisao, čak i sama ljudskost rezervirani isključivo za vjernike, preko religioznog oglašavanja u javnim prostorima (škole, bolnice, policijske postaje pa i sudnice) do licemjernog prisiljavanja na sudjelovanje u religijskim obredima. Posvuda i stalno se na ljude nasrće tvrdnjama da vlastite odnose ne mogu uspješno i vrijedno izgraditi bez posredovanja Boga i klera koji ga zastupa na zemlji.

Posebno su ideološkom pritisku izložena djeca i mladi koji još nisu izgradili vlastitu osobnost jer teško prihvaćaju marginaliziranje ili čak odbacivanje u skupinama vršnjaka, a neposredno i njihovi roditelji kojima je stalo do sreće njihove djece. Kako se postaviti prema vjeronauku kao obliku indoktrinacije kojom se djeci, u dobi dok su im znanje i sposobnosti kritičkog mišljenja nedovoljni da bi se mogli oduprijeti neistini i manipulaciji, usađuju dogme koje će ih određivati cijeli život te oblikovati njihove odnose prema drugim i drukčijim ljudima?

Budući da su dominantne religijske ideologije seksističke, a dominantne religijske institucije ultrapatrijarhalne, odnosno da u njima svu moć odlučivanja imaju isključivo muške hijerarhije i da njihovi nauci sadrže sustav seksističkih vrijednosti, takve religije danas djeluju kao najjača politička snaga u očuvanju i restauraciji patrijarhata, a od itekako zaslužene kritike takve mizogine ideologije licemjerno se brane pozivanjem na religijske slobode.

Kao humanistkinje i humanisti smatramo da i religijske slobode trebaju imati granice, a ta granica bi bila ugrožavanje i relativizacija drugih ljudskih prava, pa i temeljnog principa jednakosti svih ljudi, odnosno jednakosti spolova.

Osim što takve institucije samim svojim patrijarhalnim hijerarhijskim ustrojem predstavljaju koncentraciju patrijarhalne moći i autoriteta, upravo su religijske države (islamske države i Sveta Stolica) oni subjekti koji na međunarodnoj razini sustavno podrivaju inicijative za emancipaciju žena i afirmaciju njihovih prava. Religijske institucije i na razini nacionalnih zakonodavstava i političke prakse sustavno podrivaju prava žena: zastupanjem diskriminirajućih ideja u javnom diskursu, jačanjem rodni stereotipa i patrijarhalnih „vrijednosti“ u okviru religijskog obrazovanja (ali i čitavog školskog sustava u kojem imaju utjecaj), infiltriranjem u sustav zdravstvenog obrazovanja i javne zdravstvene skrbi koji zlorabe za nijekanje reproduktivnih prava žena, preuzimanjem znatnog dijela sektora socijalne skrbi pod krinkom humanitarizma (najčešće tuđim sredstvima) te provođenjem diskriminacijskih praksi i uvjetovanja osobito ranjivih društvenih skupina (npr. djece bez adekvatne roditeljske skrbi u religijskim sirotištima, trudnih žena, posebno maloljetnica i žrtava silovanja kojima se uskraćuje pravo na pobačaj i pravo na korištenje kontracepcije).

Stoga nam je posebna čast na konferenciji ugostiti brojne misliteljice i aktivistkinje iz humanističkog kruga koje se dugi niz godina uporno i dosljedno bore za vrijednosti humanizma i ljudskih prava,

protiv njihovog ugrožavanja i relativiziranja od strane moćnih religijskih hijerarhija i njihovih ideologa.

U petoj godini svog aktivizma, Centar za građansku hrabrost izborom pozvanih gostiju želi omogućiti upoznavanje širem broju ljudi iz Hrvatske, koji inače nisu u mogućnosti posjećivati humanističke konferencije ili koji se inače nemaju gdje susresti s humanizmom, sa stavovima i s radom poznatih mislilaca i misliteljica. Želja nam je ojačati građansku svijest da svaki čovjek ima pravo na dostojanstven život i smrt. Svi imamo pravo ostvariti se kao ljudska bića i sukladno tomu dostojanstveno umrijeti. To nikome ne bi smjelo biti unaprijed uskraćeno zbog opresivnih moralnih načela, tradicija, predrasuda i diskriminacije.

Nadamo se da će ovo međunarodno humanističko okupljanje u Hrvatskoj kroz ponuđene sadržaje pružiti odgovore na brojne izazove današnjice, i time biti mali, ali odvažan i bitan pomak, prema životu dostojnom čovjeka.

Konferencija će se održati u petak 14. 10. i u subotu 15. 10. u dvorani Europskog doma u Zagrebu, Jurišićeva 1/1.

Konferencija pruža priliku da, osim predavanja i rasprava, u trenucima odmora u predvorju potakne sudionike na druženje i upoznavanje ljudi i predavača/ica.

09:00 – 09:40	OTVARANJE								
09:40 – 10:00	RIJEČ DOBRODOŠLICE: NADA PERATOVIĆ								
10:00 – 12:00	SVOGA TIJELA GOSPODARICA								
	<p>Ovaj panel raspravlja o pravu na tjelesni integritet ženskog ljudskog bića, o njenim seksualnim i reproduktivnim pravima.</p> <p>Brojne neistine i predrasude, mizoginijska religiozna učenja i seksistička politička praksa žele ženama oduzeti pravo na autonomiju, dostojanstvo, privatnost, pravo na informirani izbor, nediskriminaciju, slobodno odlučivanje o rađanju djece, pravo na život, zdravlje i uživanje u napretku medicine.</p> <p>Sudionici ovog panela kroz svoja razmišljanja, profesionalnu i aktivističku praksu, nastojat će nam predočiti s kakvim se tek izazovima trebamo nositi pred puzajućim podržavljenjem vjerskih dogmi i nacionalnih mitova.</p>								
	<table border="0"><tr><td>Dr. med. Gorjana Gjurić</td><td>Dr. med. Jasenka Grujić</td><td>Dr. med. Dubravko Lepušić</td><td></td></tr></table>	Dr. med. Gorjana Gjurić	Dr. med. Jasenka Grujić	Dr. med. Dubravko Lepušić					
Dr. med. Gorjana Gjurić	Dr. med. Jasenka Grujić	Dr. med. Dubravko Lepušić							
12:00 – 12:45	PAUZA ZA KAVU								
12:45 – 15:45	OPIREMO SE, STOGA POSTOJIMO								
	<p>Drugi panel ugošćuje borkinje za sekularnost iz Hrvatske i Srbije koje nam će nam ispričati neka svoja iskustva i analize fenomena fundamentalističkih pokreta te ponuditi feminističke i sekularne odgovore.</p> <p>Žene u Crnom iz Beograda smatraju da fundamentalistički pokreti nisu religiozni ili duhovni pokreti, kao što oni sebe predstavljaju, već se radi o političkim pokretima koji zloupotrebljavaju religiju, naciju, tradiciju, kulturno naslijeđe u cilju ostvarenja političke moći, širenja društvene kontrole, demoniziranja drugih i različitih, a posebno u cilju vršenja represije nad ženama.</p> <p>Fundamentalistički pokreti djeluju i u obrazovnim institucijama, obiteljskim strukturama, na polju reproduktivnih i seksualnih prava i to isključivo nametanjem krajnje konzervativnih i - za demokraciju, civilno društvo, ljudska prava i ravnopravnost - pogubnih modela.</p>								
	<table border="0"><tr><td>Bojana Genov</td><td>Staša Zajović</td><td>Branka Galić</td><td></td></tr><tr><td>Snežana Tabački</td><td>Anđelija Vučurević</td><td>Biljana Stojković</td><td>Vesna Puhovski</td></tr></table>	Bojana Genov	Staša Zajović	Branka Galić		Snežana Tabački	Anđelija Vučurević	Biljana Stojković	Vesna Puhovski
Bojana Genov	Staša Zajović	Branka Galić							
Snežana Tabački	Anđelija Vučurević	Biljana Stojković	Vesna Puhovski						

09:00 – 09:45	OTVARANJE
09:45 – 12:00	PONEKAD JE DOVOLJNO SAMO MALO HRABROSTI...
	<p>Drugoga dana konferencije, kroz tri panela nastupit će i predavači/ce izlažući iz pozicije svjetskih i europskih perspektiva. Njihova će izlaganja biti umrežena s predavanjima domaćih i regionalnih borkinja i boraca za humanističku ideju.</p> <p>Autor iz susjedne BiH te autori iz Švicarske i Njemačke govorit će o vlastitim iskustvima i poimanjima ideje građanske hrabrosti. Koliko god su njihova iskustva kontekstualno, odnosno povijesno i kulturološki, možda različita, toliko je njihova poruka o nužnosti iskazivanja građanske hrabrosti, zajednička.</p>
	<p>Valentin Abgottspon Philipp Möller Esad Bajtal</p>
12:00 – 14:00	PAUZA ZA RUČAK
14:00 – 17:00	FEMINISTIČKI PRISTUP SEKULARNOSTI I HUMANIZMU
	<p>Dvije svjetski poznate aktivistkinje udružiti će snage s dvije domaće i nastaviti razgovor započet u petak na panelu “Opiremo se, stoga postojimo” s posebnim naglaskom na pitanje zašto je bitan feministički pristup u otporu fundamentalističkim pokretima.</p>
	<p>Maryam Namazie Marijana Bijelić Elizabeth O’Casey Nada Peratović</p>
17:00 – 19:00	PAUZA ZA KAVU
19:00 – 20:15	HUMANIZAM I TRADICIJA ETIKE
	<p>Upoznajte poznatog britanskog filozofa A.C. Graylinga i saznajte zašto je humanizam odgovor na Sokratov poziv da živimo život vrijedan življenja. Humanizam se oslanja na 2,500 godina nereligioznoga etičkog razmišljanja još od vremena Sokrata. Taj dubok uvid u mudrost, inspiraciju i bogatu tradiciju lišen je nadnaravnih vjerovanja. Podrazumijeva mogućnost istinske svjetske mudrosti i moralnosti koju svi mogu (pro)živjeti.</p>
	<p>Moderator: Pavel Gregorić Gost: A.C. Grayling</p>
20:15 – 21:00	VEČERNJE DRUŽENJE I ZATVARANJE KONFERENCIJE

Anthony Clifford “A. C.” Grayling je britanski filozof. Dekan je fakulteta New College of the Humanities u Londonu gdje predaje i filozofiju, te autor više od trideset knjiga iz područja filozofije, biografije, povijesti ideja i eseja. Kolumnist je časopisa Prospect, a dugi niz godina bio je kolumnist Guardian i Timesa.

Suradivao je s brojnim vodećim novinama u Velikoj Britaniji, SAD-u i Australiji, s BBC radijima 4, 3, 2 i World Service, za koje je radio na godišnjoj seriji ‘Exchange at the Frontier’, a često se pojavljivao na televiziji. Dvaput je bio sudac na Booker Prizuu, a u 2015. obnašao je dužnost predsjednika žirija. Potpredsjednik je organizacije British Humanist Association, član je društava Royal Society of Arts i Royal Society of Literature.

Pavel Gregorić je hrvatski filozof, autor i izvanredni profesor na Odjelu za filozofiju Centra za hrvatske studije Sveučilišta u Zagrebu.

Gregorić je objavio knjigu o Aristotelu s tvrtkom Oxford University Press te pet izdanja na hrvatskom jeziku. Suautor je knjige o znanosti, religiji i oblicima ateizma koja je u nastanku.

OPIREMO SE, STOGA POSTOJIMO

Stanislava Staša Zajović je crnogorska suosnivačica i koordinatorica Žena u crnom u Beogradu, Srbija. Pokrenula je nekoliko ženskih mreža kao što su Ženska mreža za mir, Međunarodna mreža ženske solidarnosti protiv rata/Međunarodna mreža žena u crnom, Koalicije za sekularnu državu, itd.

Organizirala je brojne edukativne aktivnosti usmjerene na ljudska prva žena, žensku mirovnu politiku, međuetničku i međukulturalnu solidarnost, žene i moć te žene i antimilitarizam.

Zadovoljstvo nam je najaviti kako Staša Zajović sa sobom dovodi svoje suborkinje iz Srbije s pregršt zanimljivih tema:

- **Staša Zajović:** *Religijsko zlostavljanje i njegov utjecaj na ljudska prava žena*
- **Snežana Tabački,** *Žene u crnom: Utjecaj Srpske Pravoslavne Crkve na javne poslove i državnu politiku*
- **Andelija Vučurević,** *Humanus, Novi Sad: O represiji nad malim religijskim zajednicama*
- **Biljana Stojković,** *profesorica, Beograd: Klerikalizam u obrazovanju*

Bojana Genov je feministkinja i humanistička aktivistkinja s dugom i raznolikom praksom otpora totalitarnim praksama i patrijarhatu. Jedna od osnivačica i koordinatorica Ženske mreže Hrvatske, politički feminističke udruge u Hrvatskoj.

Na otoku Lošinju, gdje živi, suosnivačica je i koordinatorica građanske inicijative Čovjek po mjeri otoka (Island-made human), čiji je cilj sačuvati obalni pojas od ubrzane izgradnje i privatizacije. Njezin poznati projekt bio je inicijativa za ateistički oglas "*Nema boga, nema gospodara!*" na zagrebačkim tramvajima.

OPIREMO SE, STOGA POSTOJIMO

Branka Galić je profesorica sociologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu koja je smijenjena s dužnosti prodekanice za znanost i međunarodnu suradnju jer je bila jedini prodekan koji se odmah usprotivio spajanju Filozofskog fakulteta i Katoličko bogoslovnog fakulteta.

Vesna Puhovski profesorica je povijesti i filozofije. Također je i međunarodna trenerica i certifikatorica u programu “*Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje*” te međunarodna trenerica za građansko obrazovanje (Street Law program).

Puhovski je predsjednica udruge Forum za slobodu odgoja te udruge “Protagora” - prve udruge u Hrvatskoj koja štiti ireligiozne osobe i promiče ireligiozni svjetonazor.

FEMINISTIČKI PRISTUP SEKULARNOSTI I HUMANIZMU

Maryam Namazie je sekularistkinja iranskog porijekla, aktivistkinja za ljudska prava, komentatorica, blogerica, producentica i suvoditeljica emisije Bread and Roses TV.

Glasnogovornica je Fitnah-a, One Law for All te Council of Ex-Muslims of Britain (Vijeće bivših muslimana Britanije); urednica Fitnah's Unveiled; članica je Središnjeg odbora Radničke komunističke partije Irana, kao i počasna suradnica organizacije National Secular Society. Dobitnica je nagrada za novinarku godine te Dods nagrade za žene u javnom životu, a 2005. dodijeljena joj je NSS-va nagrada za sekularistkinju godine.

Elizabeth O'Casey članica je organizacije International Humanist and Ethical Union (IHEU) i predstavlja navedenu organizaciju u UN-u. Osim svoje uloge u IHEU, međunarodna je savjetnica zaklade Raif Badawi, konzultantica u ILGA-Europe, potpredsjednica UN-ovog NVO Odbora za slobodu vjeroispovijesti ili vjerovanja u Ženevi te međunarodna pokroviteljica organizacije Pink Triangle Trust.

Prije rada u području zagovaranja ljudskih prava, Elizabeth je doktorirala iz međunarodnih odnosa na učilištu London School of Economics te je neko vrijeme provela na Sveučilištu Yale sudjelujući u programu Global Justice Program.

FEMINISTIČKI PRISTUP SEKULARNOSTI I HUMANIZMU

Marijana Bijelić je sekularna aktivistkinja, članica upravnog vijeća Protagore te članica Centra za građansku hrabrost. Radi kao predavačica na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, a radi i kao književna prevoditeljica.

U svojim javnim istupima, Bijelić kritizira nadirući klerikalizam hrvatskog društva zajedno s njegovim malignim elementima religijske ideologije. Kao istaknuta feministkinja, kritizira patrijarhalnu represivnost većine dominantnih vjerskih doktrina.

Nada Peratović, rođena u Bosni i Hercegovini, pravnica je, feministkinja i humanistkinja, aktivistkinja za ljudska prava i pravna savjetnica raznih nevladinih organizacija. Osnivačica je i predsjednica hrvatskog Centra za građansku hrabrost i autorica knjige *“Humanizam za djecu”*.

Ona je i glavna predstavnica Atheist Alliance Internationala, u Vijeću UN-a za ljudska prava u Ženevi.

SWOGA TIJELA GOSPODARICA

Jasenka Grujić je specijalistica ginekologije i opstetricije. Godinama je radila u bolnici, u rađaonici, vodeći i Odsjek patološke trudnoće. Od 1994. godine radi privatno u svojoj ordinaciji-poliklinici.

Posljednjih se godina javno, ali i pišući u stručnim časopisima, suprotstavlja onima koji se zalažu za redukciju reproduktivnih prava žena, posebno se protiveći mogućnosti priziva savjesti u ginekologiji i opstetriciji. Jedna je od utemeljiteljica Inicijative liječnika/ca za regulaciju priziva savjesti u medicini.

Gorjana Gjurić je pedijatričarka u mirovini. Bivša šefica Klinike za pedijatriju u KBC Zagreb i docentica na Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Aktivna u zalaganju za ljudska prava, posebno prava pacijenata i prava žena.

Dubravko Lepušić je docent u Kliničko bolničkom centru "Sestre milosrdnice" iz Zagreba, liječnik, ginekolog, aktivist, volonter. Jedan od autora spolnog odgoja za osnovne i srednje škole u Republici Hrvatskoj. Viši je predavač na nekoliko visokih škola u Hrvatskoj te na postdiplomskom studiju dermatologije pri medicinskom fakultetu u Zagrebu te Prirodoslovno matematičkom fakultetu, odsjek biologije u Zagrebu. Član inicijative za reguliranja prava na priziv savjesti u medicini. Borac za pravo žene na izbor.

PONEKAD JE DOVOLJNO SAMO MALO HRABROSTI...

Esad Bajtal, filozof, sociolog, psiholog iz Sarajeva, jedan od najutjecajnijih intelektualaca u regiji. Predavač, pisac i urednik elektroničkih i tiskanih medija.

Poznat je po svojoj nemilosrdnoj kritičkoj analizi stanja u Bosni i Hercegovini.

Philipp Möller je njemački autor, obrazovni znanstvenik i član organizacije Giordano Bruno Foundation. Svoju je ateističku karijeru započeo kao glasnogovornik njemačke autobusne kampanje, proglašavajući: *“Bog vjerojatno ne postoji, a za ispunjen život nije potrebna vjera.”* Njegova prva knjiga, priča o njegovom učiteljskom poslu, *“Isch geh Schulhof”*, postala je bestseller u 2012., baš kao i njegove dvije sljedeće knjige u 2014. i 2015. godini.

On trenutno radi na svojoj četvrtoj knjizi, a uskoro će započeti i videoblog pod nazivom *“Godless happy”* (Sretni bez boga). Živi sa suprugom i dvoje djece u Berlinu.

Švicarski učitelj **Valentin Abgottspon** otpušten je jer je odbio na zid vratiti raspelo koje je skinuo sa zida svoje učionice u srednjoj školi u Staldenu (VS).

Sada je potpredsjednik organizacije Freidenker-Vereinigung Schweiz (Organizacija slobodnomislećih Švicarske).

ORGANIZATOR

SPONZORI

WWW.HUMANIZAM.COM

 CENTER FOR CIVIL COURAGE